

Aktuální informace MŠMT k oblasti primární prevence rizikového chování

**III. krajská konference prevence kriminality a rizikového
chování
Karlovy Vary 2012**

Ing. Radka Heřmánková
odbor speciálního vzdělávání a institucionální výchovy,
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Obsah prezentace

- Role a úloha MŠMT v primární prevenci
- Strategické dokumenty (Strategie MŠMT a krajské plány prevence)
- Metodické doporučení „Co dělat, když..“
- Metodický pokyn na řešení problematiky šikany
- Informační systém pro oblast prevence
- Financování programů primární prevence
- Výstupy z projektu VYNSPI
- Standardy odborné způsobilosti – hodnocení kvality programů primární prevence
- Návrh struktury minimálního preventivního programu
- Cíle MŠMT v oblasti primární prevence

MŠMT – gestor v oblasti primární prevence RCH

- MŠMT je **gestorem** prevence rizikového chování u dětí a mládeže v České republice
- Koordinuje primární prevenci **všech forem rizikového chování u dětí a mládeže**: užívání návykových látek, agrese, šikana a kyberšikana, záškoláctví, poruchy příjmu potravy, rasismus a xenofobie, negativní působení sekt, sexuální rizikové chování, kriminální chování – krádeže, vandalismus, rizikové chování v dopravě.

Role MŠMT v oblasti primární prevence RCH

- **Koordinační** – spolupráce všech subjektů na horizontální (meziresortní) a vertikální úrovni, podpora vytváření vazeb a struktury subjektů realizujících či spolupodílejících se na vytyčených prioritách
- **Koncepční** – stanovování základních strategií v daných oblastech, stanovení priorit a cílů na budoucí období
- **Legislativní** – vytváření legislativních podmínek pro oblast primární prevence (návrhy novelizací právních předpisů, metodické pokyny a doporučení)

Role MŠMT v oblasti primární prevence RCH

- **Metodická a informační** – metodické vedení a předávání informací všem subjektům v rámci primární prevence, internetový informační komunikační systém
- **Finanční podpora** vytváření materiálních, personálních a dalších podmínek nezbytných pro vlastní realizaci prevence ve školství (dotační řízení)
- **Zabezpečení systému hodnocení kvality - certifikace**

Horizontální úroveň

- *Na horizontální úrovni* ministerstvo aktivně spolupracuje s věcně příslušnými resorty (Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo obrany) a nadresortními orgány (Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky při Úřadu vlády a Republikový výbor prevence kriminality při Ministerstvu vnitra)

Vertikální úroveň

MŠMT

Odbor speciálního vzdělávání, prevence a institucionální výchovy MŠMT

Krajský školský koordinátor prevence

Pracovník krajského úřadu – odbory školství

Metodik prevence

Pracovník školského poradenského zařízení

Školní metodik prevence

Pedagogický pracovník školy či školského zařízení

Vertikální úroveň – nové prvky koordinace

- Aktivní spolupráce MŠMT s KŠKP a metodiky prevence v dotačním řízení MŠMT
- Zapojení metodiků prevence do hodnocení žádostí (projektů)
- Účast všech úrovní systému prevence v dotační komisi MŠMT (KŠKP, metodik prevence v PPP i školní metodik prevence)
- Určení a rozdělení gesce pracovníků MŠMT za jednotlivé kraje
- Intenzivnější účast MŠMT na aktivitách kraje

Strategie prevence rizikových projevů chování

- Časová působnost: období 2013 – 2018
- Koncepční dokument provázaný s jinými strategickými dokumenty
- Postupná implementace do krajských strategií a zpětně krajských plánů do strategie....
- Návaznost na Strategii prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže na období 2009 – 2012
- **Hlavní funkce:**
  - Stanovit priority a cíle primární prevence
  - Popsat základní rámec primární prevence v ČR
  - Určit institucionální zodpovědnosti jednotlivých článků systému primární prevence

Strategie prevence rizikových projevů chování

Hlavní cíl:

Předcházet rizikovému chování a snižovat míru rizikového chování u dětí a mládeže.

Další úrovně obecných cílů:

Oddálení rizikového chování do co nejvyššího věku

Motivace k opuštění rizikového chování, pokud již nastalo

Ochrana před dopady rizikového chování, pokud již nastalo ve výrazné formě

Plán prevence kraje

- Vypracování plánu prevence kraje - podmínka pro přiznání finančních prostředků a základní podkladový dokument pro rozdělování dotačních prostředků. KPP zobrazuje data, potřeby, cíle a finanční participace kraje:
  - Popis kraje – demografické údaje
  - Východiska plánu – analýzy
  - Priority kraje na rok 2013
  - Síť služeb kraje
  - Kdo z krajské úrovně na PP PRCH participuje
  - Aktivity kraje v oblasti PP PRCH obecně
  - Financování služeb PP PRCH v kraji
  - Schválení min. vedoucím odboru, příp. Radou nebo Zastupitelstvem

Legislativa v oblasti primární prevence

- **Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)**

29 „Školy a školská zařízení jsou při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb povinny přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí, žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů.“

Aktuální klíčové aktivity resortu v oblasti legislativní

- **Novelizace vyhlášky č. 72/2005 Sb.,**
o poskytování poradenských služeb ve školách a
školských poradenských zařízeních (nově 116/2011 Sb.)
  - Ukotvení pojmu prevence rizikového chování
  - Činnost metodika v PPP, školního metodika prevence,
výchovního poradce, školního psychologa a speciálního
pedagoga
- **Připraven návrh Novelu nařízení vlády č. 75/2005 Sb.**
– snížení úvazku míry vyučovací povinnosti ŠMP a
MP v PPP
  - Snížení týdenního rozsahu přímé pedagogické činnosti
učiteli – školnímu metodikovi prevence stejně jako
výchovnímu poradci
  - Metodikovi prevence v PPP se snižuje rozsah přímé
pedagogické činnosti o 10 hodin týdně

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování

- **Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních**
- Umístěno na stránkách MŠMT od ledna 2012
- Vymezena škála rizikových projevů chování žáků, stanovení kompetencí jednotlivých institucí v systému primární prevence a doporučené postupy při výskytu jednotlivých forem rizikového chování dětí a mládeže.

Metodický pokyn na řešení problematiky šikany ve školách a školských zařízeních

- Aktualizace stávajícího metodického pokynu
- Platnost v roce 2013
- Vymezení fenoménu školního šikanování včetně problematiky kyberšikany, povinnost školy chránit děti před šikanou a východisko pro účinné řešení šikany i kyberšikany
- Nejefektivnější způsob ochrany dětí před šikanou - školní program proti šikanování - konkrétní opatření
- Selhání školy při řešení šikany – kontrola škol ze strany České školní inspekce a zřizovatelů
- Návrhy možných textů do školních řádů pro problematiku šikanování

Web <http://prevence-info.cz>

- Internetový komunikační informační systém:
web <http://prevence-info.cz>
- Web cílený na primární prevenci, garantovaný MŠMT
- Web sdružuje veškeré ověřené informace z oblasti primární prevence rizikového chování (typy rizikového chování, typy prevence, legislativa, finanční zdroje, síť služeb v regionech, příklady dobré praxe, akce)
- Přehled pořádaných akcí + možnost registrace
- Rozšíření: příklady dobré praxe

Dotační řízení na podporu aktivit v oblasti primární prevence

- MŠMT vyčleňuje ze svého rozpočtu průměrně ročně cca 20 mil. Kč na dotační program na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování v působnosti resortu
- Podpora programů dlouhodobé primární prevence rizikových projevů chování a projektů zaměřených na vzdělávání v oblasti primární prevence
- Metodika MŠMT pro poskytování dotací ze SR na realizaci aktivit v oblasti prevenci rizikového chování v období 2013 – 2018

Dotiční řízení na podporu aktivit v oblasti primární prevence

- **V r. 2011** podpořeno 212 projektů škol, školských zařízení, NNO z 416 přijatých žádostí o dotaci, 114 vyřazeno z formálních důvodů (27%)
- **V r. 2012** přijato 388 žádostí o dotaci, pouze 6 vyřazeno pro formální nedostatky (1,5 %)
- **Od r. 2013** (letos přijato 517 žádostí, 12 vyřazeno) - nový elektronický systém pro podávání žádostí: <http://is-prevence.msmt.cz>
- Maximální výše dotace na 1 žádost/ 1 rok:
350 000,- (projekty pro více subjektů)
80 000,- (projekty pro svůj vlastní preventivní program)
- Informace na www.msmt.cz – sekce Speciální školství – odkaz Prevence

Financované projekty a subjekty

- MŠMT podporuje stěžejní a prioritní projekty, které jsou v souladu:
  - se strategií prevence rezortu
  - se schválenými plány prevence kraje (prioritní projekty)
  - splňují kriteria kvality (certifikace) a efektivity (cena/výkon)
- 1) projekty škol a školských zařízení
- 2) projekty služeb pro školy a školská zařízení a realizovaná ve školách a školských zařízeních
- 3) projekty zaměřené na informace, výzkum, hodnocení (např. konference, časopis, evaluace, systém hodnocení kvality atd.)

Harmonogram dotačního řízení na rok 2013

- **do 30. září 2012** – konečný termín pro podávání žádostí o dotaci
- **říjen 2012** – formální hodnocení úplnosti a správnosti žádostí o dotace
- **listopad 2012** – odborné (věcné) hodnocení žádostí odbornými hodnotiteli
- **prosinec 2012** – jednání Dotační komise MŠMT
- **prosinec 2012** – jednání MŠMT o udělení dotací na rok 2013
- **do 31. března 2012** – vydání rozhodnutí a vyplacení dotací úspěšným žadatelům

Výstupy z projektu VYNSPI

Projekt VYNSPI: Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni - Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze

- Čtyřúrovňový model vzdělávání pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství
- Výkladový slovník základních pojmů primární prevence rizikového chování
- Základy prevence kriminality pro pedagogické pracovníky
- Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů školské primární prevence, (Certifikační řád, Manuál certifikátora)
- Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy
- Příklady dobré praxe preventivních programů
- Čtyřúrovňový model kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství

Lze nalézt: <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/17/Monografie>

Zabezpečení hodnocení systému kvality

- **Příprava nového systému certifikací** (hodnocení kvality) pro programy primární prevence rizikového chování – nové nastavení certifikací pro celé spektrum prevence rizikového chování s využitím ve školském prostředí.
- Vyhотовeny nové **standardsy programů primární prevence** pro další formy rizikového chování
- Proces certifikací je od února 2011 pozastaven na dobu nezbytně nutnou pro přípravu nového systému (spuštění od ledna 2013)
- Informace na webových stránkách www.msmt.cz a prostřednictvím KŠKP

Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro ZŠ

- Výstup projektu VYNSPI
- Praktický návod pro školy, jak přistoupit ke tvorbě MPP
- MPP = komplexní dlouhodobý preventivní program školy/ školského zařízení, je součástí školního vzdělávacího programu
- Postup při zpracování MPP
- Návrh obsahu MPP pro jednotlivé formy rizikového chování a věkové skupiny dětí ZŠ
- Lze nalézt:
<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/17/Monografie>

Cíle MŠMT pro oblast primární prevence

- Ukotvení rolí v systému – koordinace a nastavení podmínek pro jednotlivé články vertikální koordinace PP (KŠKP, MP, ŠMP)
- Spolupráce na všech úrovních při respektování kompetencí
- Příprava Strategie prevence rizikového chování na období 2013 – 2018
- Adekvátní legislativní prostředí – novela nařízení vlády č 75/2005 Sb., zákon o prevenci, MP k řešení problematiky šikany
- Systém vzdělávání – zavedení nového modelu vzdělávání
- Stabilní dotační systém
- Nový systém hodnocení kvality služeb v oblasti PP

Kontakty - MŠMT

- Mgr. Martina Budinská, tel. 234 811 331
martina.budinska@msmt.cz
- Ing. Radka Heřmánková, tel. 234 811 554
radka.hermankova@msmt.cz
- Mgr. Vladimír Sklenář, tel. 234 811 698
vladimir.sklenar@msmt.cz

Děkuji Vám za pozornost

Ing. Radka Heřmánková

